

El Dr. D. RAMON SAMBOLA CASANOVAS

El personatge

Don Ramon Sambola i Casanovas, nasqué a Sort (Lleida), el dia 25 de març de l'any 1884.

Estudià batxillerat a l'Institut de Lleida.

Es llicencià a la Facultat de Medicina, de Barcelona, el 22 de Juliol del 1908.

Al cap de poc ve a Girona d'ajudant del Dr. A. Riera i Pau, a Sarrià de Ter.

L'any 1909 s'installa a Salt com a metge lliure, on exerceix fins el 1936; el 1923 havia estat nomenat metge auxiliar del Manicomi Provincial situat a Salt.

Es reincorpora, l'any 1939, al Manicomi Provincial, cridat pel Governador Civil de Girona i aleshores s'installa a Girona on té cura del consultori particular de Psiquiatria.

El 1941 ocupa la direcció del Sanatori Psiquiàtric de Lloret de Mar.

El 1946 és nomenat President de l'Il·lustre Col·legi Oficial de Metges de la Província de Girona, càrrec que omple fins a l'any 1963.

Des del 1947 fins a la seva jubilació, és Director del Manicomi Provincial i en esdevenir aquesta, és nomenat per la Diputació Provincial, Director Honorari.

L'any 1961 rep del Govern la Gran Creu de l'Ordre Civil de Sanitat.

El Gener del 1964 és nomenat President d'Honor de l'Il·lustre Col·legi Oficial de Metges de la Província de Girona.

Era Vicepresident de la Mutual Mèdica de Catalunya d'ençà l'any 1933 fins a la seva mort.

L'home

Caldrà que diguem als nois d'avui, qui era l'avi Sambola, el President?

Ja sabem dels seus fets positius i tenim una esquemàtica visió de la seva vida recent; al principi n'hem fet relació i darrerament, arran de la mort de Don Ramon, s'ha airejat i detallat tota la història dels seus passos entre nosaltres.

Jo voldria, aquí, copsar l'essència de l'home que fou Don Ramon Sambola i Casanovas, ja que és coneguda la seva existència.

Espero que em permetrà de portar a bon fi la potser agosarada pretensió, el fet senzill d'haver estat Don Ramon un bon amic meu i de saber de veritat que ell també igualment així em considerava.

Els nostres contactes, a part dels oficials derivats d'actuacions professionals, sobretot en afers pertanyents a la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears, s'establiren sovint, a primeres hores, al matí, quan la ciutat es deixondeix, quan encara et pots permetre el lleure d'una petita passejada pels carrers silents, amb pedres i lloses afermades per herbeis molls de rosada, que guspiregen a la llum rogenca del sol envejós que fa poc els guaita.

Ens trobàvem en eixir del servei religiós, al qual ell no descuidava d'assistir cap matí, abans de començar el treball de metge.

En aquest clima, únic, en la nostra ciutat i en aquells moments, paradoxalment, ja que les circumstàncies són part fonamental del moment, és quan trobo jo que els homes ens manifestem més «essència». L'aire net del matí, sovint tramuntaneta, entra dintre nostre, asseca qualsevol mala rel i hi deixa solament l'esperit de principi que cal servir.

Ell aconseguia, durant tota la jornada, de mantenir la claredat i finesa del matí.

Era sempre la llum disposada a lluir, cada moment més blanca, oberta a totes les circumstàncies. La brúixola sempre endegada al nord del bé, era la fi de la seva punxada.

El comentari just, per tant que amorós broilava expressat amb aquella mica de deix lleidetà muntanyenc, que conservà sempre, malgrat els anys de convivència amb els empordanesos, sobretot en pronunciar la **E**, tan típica i peculiar dels més purs de llenguatge, tant en els de l'Empordà com en els de la Vall.

Jo el veia, aleshores, transparent.

Era d'aquells homes que, com que són capços de tenir fe, creuen en l'amistat i en l'amor. S'hi comprometen. Li'n són fidels.

Es difícil la fidelitat.

La fidelitat comporta dues circumstàncies: la veritat i l'esperança. Ell ho sabia i per això fou sempre sincer i optimista.

Deia que és difícil de mantenir la fidelitat, l'adhesió a una persona, el compromís amb la mateixa persona. Racionalment no és possible, més se'n pot reeixir amb un ajut que no admeten els positivistes. Ho veurem si es considera que una persona és el resultat de l'existència d'una essència. Es quelcom dinàmic, racional, variable, quan menys per acció del medi contínuament en canvi, incidint damunt una essència, encara que sigui aquesta d'una pena, immutable.

Hem dit que la veritat i la sinceritat són elements fonamentals de l'amistat i de l'amor.

En el moment determinat en què comprometem la nostra fidelitat envers l'altre i li oferim l'amistat, és veritat que expressem el nostre sentiment, engatgem la paraula sincera: serem fidels a tot el que aquell és o representa, tal com hem dit i com ho veïem aleshores. Aquest és el propòsit. Serem sempre amics.

Si canvien les circumstàncies en l'altre o canvien els nostres sentiments... les noves condicions han d'ésser manifestades si volem continuar sincers, per mor de la consciència, component original, lliure i que s'escapa a tota llei i que no ens permet, per sinceritat envers nosaltres mateixos, de mantenir la fidelitat al nostre compromís en haver variat els termes.

Hi ha conflicte.

Com puc jo afirmar d'avançada, que experimentaré els mateixos sentiments envers l'altre, demà?

Si ho faig, costi el que costi, a contracor, l'acte que en resulti, serà adient amb la meua primitiva intenció sincera?

Aquí hi ha un principi angoixós. O bé no vaig ésser ver en prometre o no ho seré ara si continuo la fidelitat.

Jo ignoro, avui, allò que pot succeir demà. Aquesta ignorància, però és el que avalua el meu jurament. La vàlua de la meua promesa dirigida a l'essència de l'altre, és per això ontològicament irracional, és com el «salt» de Kierkegaard, l'«Ursprung» de Jaspers, és el que Gabriel Marcel nomena «esperança». És l'únic que pot treure de la via de la desesperança. És la fe.

En tot cristià, com ho era Don Ramon, és la manifestació d'un amor que sap que confia en un Déu que Ell també és amor. L'esperança posada en un **TU** immortal, invariable, que garanteix tots els valors i per tant ELL sol és que fa possible la fidelitat i la veritat i avalua el jurament. Ell sol fa possible la intercomunicació sincera de consciències: l'amistat.

Així era el Dr. Sambola. un amic amorós, segur en tota singladura.

N'hi ha tants d'aquest tremp, que em sigui permès d'oblidar aquest que tractarem i coneguérem?

Heus ací perquè voldria que el recordéssim ara i sempre.

El President

El Dr. Sambola fou el President, el Degà... ho era, sabé ésser-ne.

Avui és difícil el comès d'un President, més si és nomenat, certament imposat. Quan l'evolució social porta tants diferents usos i costums dels que un home ja madur té com un ròssec de

la seva existència, quan l'estament mèdic passa d'ésser constituït per membres d'una professió liberal a ésser-ho per un nucli social amb un tant per cent gros d'assalariats dels S.S., quan la professió perd el so vocacional i dringa com utilitària... és difícil de mantenir el que enteníem per llibertat professional, sobretot en les actuacions conjuntes en relació a les col·legials de cadascú. La llei de la massa no és pas sempre la de l'individu isolat; cal actuar en benefici de la majoria sense lesionar el dret i la dignitat de la pròpia persona. És difícil de decidir i d'actuar. Més, des de dalt, quan et cal manar i jutgar en darrera instància.

Ell sabé fer-ho.

La seva tècnica natural, no estudiada, brollava espontània del seu immens respecte per l'individu i per la vàlua que ell creditava a l'exposició d'opinions i justificants i al poder de la intercomunicació amical.

«Vegem... parlem-ne...», era la seva introducció al judici.

Us escoltava amb el cap mig cot, estintolant-se el cap dels dits de les mans plegades palmell a palmell, com per a començar una pregària. Anava movent el cap, amb ritme comprensiu, com dient sí, entenc, i tot d'un plegat, la mà dreta, closa, llevat del dit índex deixat en garfi, se n'anava cap al pàmpol de l'orella, gratava un moment com si fes botzina per oir-vos millor.

Si gratava massa, potser no us havia entès prou bé o ho feia veure. En general, el toc d'orella era el principi de la seva intervenció amistosa, comprensiva, orientada i solucionadora. Sense adonar-vos-en, l'admetíeu com a bona i justa i gairebé sempre ho era.

L'amic Gregoric ens en ben dóna una descripció clara d'aquesta tècnica, en descriure l'actuació del President en les reunions de la Mutual; ell les evoca com un model de tracte entre metges.

El secret crec que era aquella actitud amorosa envers el company i devés tot el que ésser metge significa; no ja com a proïsme en general, sí que també com a metge, membre especial de la gran família sanitària.

El respecte i adhesió als professionals l'estenia a llurs familiars. Els fills i les companyes dels metges no foren mai oblidats d'ell. Començant per la pròpia dona i la jove, va mantenir sempre una exquisida delicadesa i atenció a les esposes de metge i públicament en assemblees i reunions.

Els sacrificis i intensa dedicació als afers de la Mutual, s'expliquen, penso jo, per aquesta dèria d'amor i respecte a la família del metge. Agombolar-los, agermanar-los a l'escalf del Col·legi, fou, per ell, la fita de la seva vida...

CINTO MUÑOZ i ARBAT

L'AVI . . .

